

Satt frælsi og berserkarafrelsi Sigurð Joensens og tjóðveldisins?

Hat og illsinni darra undir hvori um orði, tá ið tú hoyrir Sigurð Joensen og mangar tjóðveldismenn og fólkaflaksmenn við honum tala um frælsi — hat og illsinni inn á danir!

Henda sinnisstoða Sigurðs og teirra sjálfstýrsmanna innan fyrri tjóðveldið og fólkaflakkin av hansara nationala skapi tróðkar seg altíð fram, tá ið talað verður um frælsi.

Tá er synd at siga, at hetta sálarskapið ella sinnislagið er vakurt. Men tað er ikki annað serkenni fyrri Sigurð Joensen og hansara tjóð skaparlýndi.

Sama skaplyndi hevur eyðkent menn í øllum oldum aftur í fyrndina og hevur veruliga verið undirlagið fyrri øllum stríði tjóða og landa millum.

Her er talan um berserka- ella voddakraftarfrælsi, hvørs kraftarlogi brennur í styrki í mun til kraftina í hatinum og illsinnum til aðra tjóð ella ríki.

Úrskurðurin av tí sokallaða frælsisstríðnum við hesum undirlaganum verður aldri friðarglapi nýskipanar á nýggjum samvinnugrundarlagi, men altíð kvett, loysing og fullur skilnaður, um ikki valdtkan verður at sigra við øðrum partinum jarðløgnum og lögnum í trælaleinkjur.

Berserkar frælsisrembingar bera altíð í sær sterka lind av tí, sum menn kalla fyrri »chavinsmúe« ella »imperialismu« yvirblástum tjóðskaparkenslum við so sterkum sinnismuni inn á annan, at ein hevur ilt við at vara seg fyrri harðskapi og valdtku. Hetta illsinni og harðveldislyndi orkar sjálvandi ikki valdtku av so litlari tjóð sum teirri feroysku yvir fyrri aðrari tjóð. Har leikar tað í orðum og kvettlingarkrøvum. Hug til javnan av gomlum ójovnum og skapan av nýggjum samvinnugrundarlagi bera voddakraftar frælsisrembingarnar ongatíð í sær. Ikki fyrr enn hesar rembingar eru útbendar og nýggja ættarliðið er stigið upp av toftunum, er møguleiki fyrri at renna

saman aftur á vinarlíggum samvinnugrundarlagi.

Her er talan um ta borgarligu privatkapitalistisku nationalismuna. Henda nationalismen ber soleiðis í síni rót og runni meiri kringling enn viðkan av sonnum livsfrælsi, ið er tað einasta frælsi, sum ber hold og anda satt livsvirði.

Við hugsjón síni um frælsi, javna og broðralag ber javnaðarflokkurin boðskapin um og møguleikan fyrri hesum livsfrælsi mannaættarinnar.

Javnaðarflokkurin skal vera seinastur at avsanna, at tann sokallaða nationala frælsisrørslan í Norðanlondunum eins væl og í øllum hinum londunum, har ið tann privatkapitalistisku og chauvinistisku stýri háturin við sterkum imperialistiskum drátti í sær hevur sett so óhugnalig trældomsmerki eftir sær, ikki í litlum muni hevur borið harðveldi og trælkan við sær, og at tað í víðurskiftinum Føroyar og Danmarkar millum upp ígjøgnum seguna hevur verið alt annað enn sort av hesum ódalla sinnislagi og atburði frá veldishorrunum fyrst undir ella samna við Noregi og síðani, tá ið leyst var við hetta land.

Men javnaðarflokkurin er fyrri fólkið, sum livir, og tær ættir sum koma.

Og javnaðarflokkurin ásanar, at hin sterkasti tættur fyrri sonnum livsfrælsi er hin størsti samlivsættur í víðastu vidd á jøvnum fót við og millum menniskjuna heima sum hjá teirri tjóð ella teimum tjóðum, ein hevur livsrúmd saman við.

Hendan ásanann liggur jú aftanfyrri ta kosmopolitisku stóðuna, at verðaldarknotturin, sum hann er, kannast øllum, tí einstaka, menniskjuni sum tjóðini, sum bústaður, ein eigur borgarrætt at liva og arbeiða í uttan mun til hvar, og hvat slag av fólki býr har, ið vit koma.

Hetta er ein stór og sterk hugsjón, men hon er fjar frá at kunna eftirlivast, sum mannaættin tiggjar sær í dag.

Men tað er eyðsæð, at tá ið feroyingar í dag víðgera frælsi, verður munurin stórur millum teir libera-

listisku, privatkapitalistisku borgarligu flokkarnar og javnaðarflokkinn.

Ti fyrri at handla borgarligt og út frá teirri liberalistisku og privatkapitalistisku hugsjónini, megu teir borgarligu flokkarnir handla og foru ein politikk, ið stevnr at stoðum, hvar hvør kann seta sær við fullum rætti til at spekulera í hvørjum øðrum uttan at vera heftur av at leggja í, hvussu fæst hvørjum øðrum. Av hesum politikki kann ikki skapast eitt stoðugt og sterkari samvinnugrundarlag við haravstandandi stoðugt styrkandi ásanann av tí sum nakað, ið er sjálvandi, at hvør parturin ræður heima hjá sær á øllum okjum, ið snúga sær at einum sjálvum, og at samræði á jøvnum fót er allastaðni har, ið felaginteressurnar eru tær størstu og sterkastu, og livsreyturin í teimum ymisku málum og máløkjum ikki bara er knýttur til ein partin, men rennur til og frá hvørjum øðrum innan fyrri ávis samgonguokir.

Hin hollasti livsfrælsi, sum er mið og mál javnaðarmanna fremist tí best við særreði og samræði á jøvnum fót.

Tað ljóðar »paradoksalt«, men er kortini hin sterkasti veruleiki, at javnaðarflokkurin er sambært hugsjón og stoðu og politikk sín tann flokkurin, sum førir og undirbyggir tann einasta nátturliga sjálfstýris politikk samsvandi tí, sum kann rúmka og gagna tí persónliga eins og tjóðarinnar livsfrælsi, samstandis sum hann eisini er tann flokkurin, sum hugsunnarliga byggir á tí grundarlagnum, sum best og dyggast tænr samræðishugsjónini á teimum livsøkjum, har ið tær menniskjaliga og veruliga og sonnu felagsinteressur í tí livandi livinum streyma hvør til annan til og frá donsku og feroysku tjóðini millum.

Tað er so nú manna, ríkja og tjóða millum, at samrenning, samvinnan og samlivid eiga sterkari rotur í tíðini, sum kemur, enn hitt gamla berserka- og voddafrelsið við niðurmeting og andstöðu móti øllum uttargarð sum meðal fyrri at kenna seg og seta seg sjálvann uppum grannan og onnur.

Tað er henda djúpa og tvíroddaða ásanannin av tí, sum tænr menniskjunnar sanna livsfrælsi, ið liggur til grund fyrri javnaðarmanna »manifesti«, ið vit nevndu »vina- og frælsisbrævið« dana og feroyinga anna millum, og sum vann so á øllum leivdum frá teirri gomlu berserkafrælsisstöðuni, at stjórnskipanin, sum er eitt avrit av frælsisbrævinum, varð einmælt samtykt á danatingi og vann stóran meirluta fyrri sær í Føroyum.

Vit ásanar her, at livið liggur so í dag, at ein blendingur av særreði og samræði tænr okkum feroyingum og donum betri enn skilnaður ella bara samræði.

Men tað verður eisini ásanann, at henda samvinna dana og feroyinga millum skal hvíla á tí generella frælsinum til fullkomuliga fritt at kunna avgera hvør sær viðvíkjandi spurninginum at vera hjá ella frá ella at útyggja samvinnu-háttin við særreði og samræði hvørt í tann mun, sum veruliga tænr okkara livsinteressum.

Hesin nýggi háttur at greiða støðuna dana og feroyinga millum er

tað »alternative«, sum feroyski javnaðarflokkurin bar fram og hevur barst fyrri at seta istaðin fyrri ta turgeldu toganina millum sambandið og sjálfstýrið.

Og tað er forvitnisligt at siggja, hvussu samræðisásanannin er tróðað fram stórtjóða og stórríkja millum, t. d. hjá teimum SEKS, har ið tjóðir sum hin týska, ítalska, franska, belgiska, hálenska og luxemborgska hava ásanann landbúnað, idnað og aðrar samfelagsgreinir í síni náttúru vera felagsmál og felagsoki í tann mun, at hvort av hesum londum á hesum okjum hava sagt frá sær sín suverinitet, fullræði til frama fyrri samræði, samstjórn á jøvnum fót.

Av hesi umskipan frá fullræði til samræði er frælsi og livsoki hjá íbúgvunum í hesum londum fleirfaldni í stódd — og livstrygd við tað, at skapara- og framleiðslumegin er vorðin fleirfaldad og brædd saman til eina heildarkraft.

Ríkisfelagsskapurin gevur okkum ikki bara bú- og virkisrætt í Danmark og á allan hátt sama rætt sum danir í Danmark afturimóti, at danir hava sama rætt sum vit í Føroyum, men haraftur gevur hann okkum somu veiði-, virkis- og búrætt í Grønlandi, sum danir hava.

Loysingin — komin fram við hats- og berserkarfrælsiságanginum móti donum — skerjir okkum fyrri allan henda livsrætt í Danmark og tekur frá okkum tann rættin, sum vit hava á jøvnum fót við danir innanfyri sjómarkið í Grønlandi.

Hvat frælsisstöðir er meiri vert hjá feroyingum:

Tað livsfrælsi, sum javnaðarmanna stjórnsstöða gevur ella tað

skerda fullveldisfrælsið hjá sjálfstýrissamgongu forsprákarunum?

Stongt Danmark, stongt Grønland — burturvístir av hesum livsøki, innigyrdir hjá okkum sjálvum! Er tað glesligt frælsi í mun til tað ráðarúmið, vit eiga!

Felags valuta, sum vit hava í dag, so vit fyrri okkara pening við at býta hann um við fremmandan valuta í danska tjóðarbankanum, kunnu keypa allastaðni, hvar tað skal vera í verðini, har ið voran er best og bilagast.

Tjóðveldið við øðrum sjálfstýris flokkum vilja avtaka hetta frælsi at kunnu keypa, sum okkum stendur hugur á, og býta tað um við eina loysingarvalutaskipan, ið skerjir keypifrælsið til bert at kunna rökka til tey lond, vit hava høvi at selja okkara framleiðslu í — og tað er ógvuliga sterkt avmarkað!

Hvat keypifrælsi tænr okkum betri — tað fyrrnevnda verðaldarvída við kjansi til at fáa tær bestu og bileggja vörurnar, har ið tær eru at fáa, ella tað seinnefnda avmarkaða við ongari trygd fyrri at fáa tær bilagastu og bestu vörurnar?

Vit kundu hildið fram við sammetandi spurningum, men plássid er avmarkað. Men eru domini ikki nóg mong og sterk til, at ein kann skilja spurningin:

Hvat er frælsi, satt livsfrælsi: særreðis- og samræðisstöða javnaðarmanna — á jøvnum fót við danir — ella:

loysingin við teirri avmarkaðu livsrúmdini?

— Hjá veruliga frælsiselskandi manni og kvinnu kann her ikki vera torført at svara!

A Tvoroyri, 22. aug. 1966.

P. M. Dam.

Eitt javnaðarmanna mál:

44 tíma arbeidsvika

I lonarroðu síni royndi Hákon Djurhuus at kanna sitandi landsstýri æruna fyrri málið um 44-tíma arbeidsviku.

Men man nakar arbeidsmáður, sum kennir til tey veruliga víðurskiftini ikki hava tendrað, tá ið hann hoyrði lógmann. Hann mintist til, hvussu ið flokkarnir tiggjaðu sær í hesum máli, tá ið javnaðarmenn reistu tað á Føroya lótingi.

Teir borgarligu flokkarnir gjørdust stutt av:

Teir feldu tað!
Sitandi landsstýri og tess flokkar feldu tað.

Men arbeiðarafjöldin hvesti tenn og beit frá sær, so tað var ikki stuttligt at vera tjóðveldismáður á tingi og enn og minni tjóðveldislandsstýrismáður.

Kroystir máttu teir so koma fram á tingborð við uppskoti, sum skuldi vera í staðin fyrri tað, sum teir í setuni frammanundan høvdu felt hjá javnaðarmonnum.

Men munur var á uppskotum. Meðan javnaðarmanna uppskotið vildi lógfesta 44-tíma vikuna at koma í gildi straks, var øðrvisi við uppskotinum, sum kom frá lands-

stýrinum. Tað vildi ikki ganga longur enn at lækka arbeidsvikutimalið í trimum stigum.

Hetta var eitt órættvist uppskoti! Tað ásanannu allir arbeidsmenn og vóru illir yvir atburðin hjá landsstýrinum og tess flokkum.

Likasum tað er gingist við 44-tíma uppskoti javnaðarmanna — tað sigraði at enda — soleiðis hevur tað gingist og vil koma at gangast øllum ábøtingaruppskotum javnaðarmanna. Javnaðarflokkurin vil aldri gevast, men ótroystiligur halda áfram við stríðnum, til tess andstöðumenninir bara hava tvinnar kostir at velja í:

Annadhvørt at geva eftir og fremja javnaðarmanna uppskotini ella at verða kastaðir oman við fyrst kemandi lotu, tá ið veljararnir hava høvi at fella hin avgerandi dómin við valborðið.

Keypið

frá teimum, sum lýsa í

SOSIALINUM!

Hví???

so nógv stríð, tá ið tað ikki er neyðugt.

Crede Debonair turkimaskinan ger arbeiði nógv lættari, skjótari og betri, og prisurin er sámuligur kr. 545 Spyrið um treytir.

RADIO-EL tlf. 1397